

**ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ ΚΑΙ ΕΝΕΡΓΕΙΑΣ
ΓΕΝ. ΓΡΑΜ. ΦΥΣΙΚΟΥ ΠΕΡΙ/ΝΤΟΣ & ΥΔΑΤΩΝ
ΓΕΝ. ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΙΚΗΣ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ
ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ ΦΥΣΙΚΟΥ
ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ ΚΑΙ ΒΙΟΠΟΙΚΙΛΟΤΗΤΑΣ
ΤΜΗΜΑ ΠΡΟΣΤΑΤΕΥΟΜΕΝΩΝ ΠΕΡΙΟΧΩΝ**

Προς : Γενικό Γραμματέα
Φυσικού Περιβάλλοντος &
Υδάτων

Ταχ. Δ/ση: Πατησίων 147
Ταχ. Κώδικας: 11251 Αθήνα
Πληροφορίες: Κ. Μασίκα
Τηλέφωνο: 2108645762
e-mail: k.masika@prv.ypeka.gr

ΘΕΜΑ: Εισήγηση για την Έγκριση Τμήματος της Μελέτης 8α: «Περιοχές Natura 2000 της Περιφέρειας Νοτίου Αιγαίου» – Ειδική Αναφορά στην Περιοχή GR4220033 «Νήσος Γυάρος και Θαλάσσια Ζώνη»

Σχετικά με την εν θέματι Μελέτη 8α «Περιοχές Natura 2000 της Περιφέρειας Νοτίου Αιγαίου» - Ειδική Αναφορά στην Περιοχή GR4220033 «Νήσος Γυάρος και Θαλάσσια Ζώνη», σας γνωστοποιούμε τα εξής:

1. ΠΛΑΙΣΙΟ ΕΚΠΟΝΗΣΗΣ ΜΕΛΕΤΗΣ

Το άρθρο 3 του Ν. 3937/2011 (Α' 60) προβλέπει τη δημιουργία ενός Εθνικού Συστήματος Προστατευόμενων Περιοχών, για να ενταχθούν σε αυτό οι εκτάσεις, οι οποίες θα υπαχθούν στις κατηγορίες προστασίας του άρθρου 19 του Ν. 1650/1986 (Α' 160), όπως αυτό αντικαταστάθηκε και ισχύει με το άρθρο 46 του Ν. 4685/2020 (Α' 92). Στο σύστημα αυτό εντάσσονται και οι εκτάσεις, οι οποίες στην παράγραφο 1α του άρθρου 19 του Ν. 1650/1986, όπως ισχύει, θεσπίζονται ως Περιοχές Προστασίας της Βιοποικιλότητας (ΠΠΒ) με επιμέρους διακρίσεις σε Ειδικές Ζώνες Διατήρησης (ΕΖΔ) και Ζώνες Ειδικής Προστασίας (ΖΕΠ) ή σε προτεινόμενους τόπους ενωσιακής σημασίας. Οι ρυθμίσεις για την προστασία και διαχείριση των εκτάσεων αυτών

απορρέουν από το άρθρο 9 του Ν. 3937/2011, όπως ισχύει.

Σύμφωνα με το άρθρο 21 του Ν. 1650/1986, όπως αντικαταστάθηκε με την §1 του άρθρου 47 του Ν. 4685/2020, για την προστασία και τη διατήρηση των ΠΠΒ απαιτούνται: α) Εκπόνηση Ειδικών Περιβαλλοντικών Μελετών (§2 ΕΠΜ), β) Σύνταξη και έκδοση Προεδρικού Διατάγματος (§4 ΠΔ) και γ) Σύνταξη Σχεδίου Διαχείρισης (§3 ΣΔ).

Σύμφωνα με την παράγραφο 2 του άρθρου 21 του Ν. 1650/1986, όπως ισχύει, η Ειδική Περιβαλλοντική Μελέτη αποτελεί την επιστημονική μελέτη τεκμηρίωσης του Προεδρικού Διατάγματος μιας ή περισσότερων προστατευόμενων περιοχών και του Σχεδίου Διαχείρισης κάθε προστατευόμενης περιοχής. Ειδικότερα η ΕΠΜ εστιάζει στον χαρακτηρισμό και την οριοθέτηση των προστατευόμενων περιοχών, στον προσδιορισμό ζωνών χρήσεων γης εντός αυτών, στην αναγκαιότητα ή μη θεσμοθέτησης περιφερειακών ζωνών προστασίας τους, οικολογικών διαδρόμων, πρόσβασης σε αυτές, σε ρυθμίσεις άσκησης δραστηριοτήτων και λειτουργιών και στην πρόβλεψη των κατάλληλων μέτρων και δράσεων για τη διατήρηση των προστατευόμενων αντικειμένων τους και γενικότερα για την προστασία του περιβάλλοντος.

Με σκοπό την εφαρμογή των νομικών διατάξεων για τη θεσμοθέτηση των προστατευόμενων περιοχών της χώρας, τον Οκτώβριο του 2017 προκηρύχθηκε από το Τμήμα Βιοποικιλότητας και Προστατευόμενων Περιοχών της Διεύθυνσης Προστασίας Βιοποικιλότητας, Εδάφους και Διαχείρισης Αποβλήτων του Υπουργείου Περιβάλλοντος και Ενέργειας (ΥΠΕΝ), ανοικτός διεθνής διαγωνισμός για την ανάθεση και υλοποίηση του έργου «Σύνταξη ΕΠΜ, Ειδικών Εκθέσεων και Σχεδίων Διαχείρισης για περιοχές του Δικτύου Natura 2000».

Στο πλαίσιο αυτό, για την υλοποίηση του άνωθι έργου, ανατέθηκε από το Τμήμα Προστατευόμενων Περιοχών της Διεύθυνσης Διαχείρισης Φυσικού Περιβάλλοντος και Βιοποικιλότητας του ΥΠΕΝ η εκπόνηση έντεκα (11) συνολικά Μελετών, κάθε μία από τις οποίες υλοποιεί το αντικείμενο του έργου σε επιμέρους ομάδες περιοχών του δικτύου Natura 2000, καθώς και μία μελέτη που αφορά στον τεχνικό και επιστημονικό συντονισμό της εκπόνησης των 11 μελετών.

Η εκπόνηση της Ειδικής Περιβαλλοντικής Μελέτης 8, που αφορά τις περιοχές Natura 2000 της **Περιφέρειας Νοτίου Αιγαίου**, ανατέθηκε από το Υπουργείο Περιβάλλοντος και Ενέργειας με την από 13/2/2019 σύμβαση στη μελετητική εταιρεία με την επωνυμία «ΥΛΗ-ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗ ΚΑΙ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ (Η. ΑΠΟΣΤΟΛΙΔΗΣ – Ν. ΠΑΓΚΑΣ & ΣΙΑ ΕΕ)» με στόχο τη σύνταξη ΕΠΜ και την πρόταση μέτρων διαχείρισης. Το συντονισμό της Μελέτης 8 ανέλαβε η εταιρεία περιβαλλοντικών συμβούλων ΝCC ΕΠΕ.

Η διάκριση των περιοχών Natura της Περιφέρειας Νοτίου Αιγαίου (ΕΠΜ 8) προβλεπόταν στο Τεύχος Τεχνικών δεδομένων του Διαγωνισμού, σε **τρεις Ομάδες**: Στην 1^η Ομάδα (**Ομάδα 8α**) περιλαμβάνονται οι περιοχές Natura των Περιφερειακών Ενοτήτων Σύρου, Άνδρου, Τήνου, Μυκόνου, Κέας-Κύθνου, Μήλου. Στη 2^η Ομάδα (**Ομάδα 8β**) περιλαμβάνονται οι περιοχές Natura των Περιφερειακών Ενοτήτων Καλύμνου (Δήμοι Αστυπάλαιας & Λέρου), Καρπάθου-Ηρωικής Νήσου Κάσου. (Δήμος Καρπάθου), Νάξου, Πάρου, Μήλου (Δήμος Μήλου), Θήρας (Δήμοι Σικίνου, Φολεγάνδρου, Ανάφης, Θήρας), Νήσων (Δήμος Σπετσών). Στη 3^η Ομάδα (**Ομάδα 8γ**)

περιλαμβάνονται οι περιοχές Natura των Περιφερειακών Ενοτήτων Καλύμνου (Δήμοι Καλυμνίων, Πάτμου, Λέρου, Λειψών, Αγαθονησίου), Καρπάθου-Ηρωικής Νήσου Κάσου (Δήμοι Καρπάθου, Ηρωικής Νήσου Κάσου), Κω (Δήμοι Κω, Νισύρου), Ρόδου (Δήμοι Ρόδου, Μεγίστης, Τήλου, Σύμης, Χάλκης).

Η παρούσα εισήγηση αφορά σε μέρος της 1^{ης} Ομάδα (**Ομάδα 8α**) και ειδικότερα στην **ΕΖΔ/ΖΕΠ «Νήσος Γυάρος και Θαλάσσια Ζώνη» με κωδικό GR4220033**.

Σύμφωνα με την προκήρυξη για την εκπόνηση της μελέτης εφαρμόστηκαν οι προδιαγραφές εκπόνησης, οι οποίες συντάχθηκαν σύμφωνα με το άρθρο 11 και τον πίνακα 4 του άρθρου 16 της υπ' αριθμό 69269/ 5387/1990 Κ.Υ.Α. (Β'678). Επίσης δόθηκαν από την Διευθύνουσα Υπηρεσία οδηγίες και εξειδικεύσεις.

Σε συνέχεια των αποτελεσμάτων της δημόσιας διαβούλευσης της ΕΠΜ (<https://ypen.gov.gr/diavouleusi/>), των κατευθύνσεων που δόθηκαν από τη Διευθύνουσα Υπηρεσία, καθώς και των σχετικών συναντήσεων εργασίας, ολοκληρώθηκαν οι απαραίτητες διορθώσεις και συμπληρώσεις. Στη βάση αυτή, κατατέθηκε το τελικό τεύχος μέρους της Μελέτης 8α με θέμα «Αποστολή αρχείων Γυάρου Μελέτης 8α», σύμφωνα από το υπ' αριθ. πρωτ. ΥΠΕΝ/ΔΔΦΠΒ/24942/557/06-03-2025.

2. ΣΥΝΟΠΤΙΚΗ ΠΑΡΟΥΣΙΑΣΗ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟΥ ΕΠΜ 8α - Ειδική Αναφορά στην Περιοχή GR4220033 «Νήσος Γυάρος και Θαλάσσια Ζώνη»

2.1 Περιοχή Μελέτης

Η περιοχή μελέτης περιλαμβάνει την έκταση που καλύπτει τις εκτάσεις της περιοχής του Δικτύου Natura 2000 στη νήσο Γυάρο και στις γύρω νησίδες.

Πίνακας 2-1: Περιοχές Δικτύου Natura Π.Π.Β. Νήσου Γυάρου

Περιοχές Δικτύου Natura Π.Π.Β. Νήσου Γυάρου						
ΚΩΔΙΚΟΣ	ΟΝΟΜΑΣΙΑ	ΚΑΤΗΓΟΡΙΑ	ΕΚΤΑΣΗ (στρ.)	ΧΕΡΣΑΙΑ ΕΚΤΑΣΗ (στρ.)	ΘΑΛΑΣΣΙΑ ΕΚΤΑΣΗ (στρ.)	
GR4220033	ΝΗΣΟΣ ΓΥΑΡΟΣ ΚΑΙ ΘΑΛΑΣΣΙΑ ΖΩΝΗ	ΕΖΔ/ΖΕΠ	260.362	17.705	242.664	

2.2 Στόχοι προστασίας

Ο σκοπός της προστασίας συνίσταται στη διασφάλιση των προστατευτέων αντικειμένων σε Ικανοποιητική Κατάσταση Διατήρησης. Η διασφάλιση αυτή στις Ειδικές Ζώνες Διατήρησης (ΕΖΔ) αποσκοπεί στη διατήρηση αμείωτης της έκτασης, καθώς και της δομής και της λειτουργίας των τύπων φυσικών οικότοπων του

Παραρτήματος Ι, καθώς και των ειδών χλωρίδας και πανίδας τους των Παραρτημάτων ΙΙ & ΙV της Οδηγίας 92/43/ΕΚ. Στις Ζώνες Ειδικής Προστασίας (ΖΕΠ) η διασφάλιση αυτή αποσκοπεί επίσης στη διατήρηση αμείωτης της έκτασης, καθώς και της δομής και της λειτουργίας των τύπων φυσικών οικότοπων και επιπλέον των πτηνών του Παραρτήματος Ι της Οδηγίας 2009/147/ΕΚ και των μεταναστευτικών με τακτική έλευση. Επίσης, στην προστασία, τη διατήρηση και την ανάδειξη των ιδιαίτερων χαρακτηριστικών των ως άνω περιοχών από την άποψη των πολιτιστικών στοιχείων, του τοπίου και του χαρακτήρα τους στα πλαίσια της συνταγματικής αρχής της αειφορίας, δηλαδή με ταυτόχρονη εξασφάλιση της οικονομικής ανάπτυξης, της κοινωνικής συνοχής και της διατήρησης του φυσικού περιβάλλοντος.

2.3 Περιγραφή ΕΖΔ/ΖΕΠ με κωδικό GR4220033 «Νήσος Γυάρος και Θαλάσσια Ζώνη»

Σύμφωνα με το Τυποποιημένο Έντυπο Δεδομένων, η Γυάρος είναι ένα ακατοίκητο νησί στις βόρειες Κυκλάδες, με έκταση 17,76 τ.χλμ. που χρησίμευσε ως τόπος εξορίας από τη Ρωμαϊκή εποχή έως το 2000, όταν χρησιμοποιήθηκε από την ελληνική κυβέρνηση ως πεδίο βολής. Η φυσική βλάστηση περιλαμβάνει φρύγανα και θάμνους (*Juniperus* spp.), ενώ οι ακτές είναι βραχώδεις με αλοφυτική βλάστηση. Σχηματίζονται αμμώδεις παραλίες με αμμόφιλες κοινότητες και θαλάσσια σπήλαια. Στο θαλάσσιο περιβάλλον υπάρχουν λιβάδια Ποσειδωνίας (1120*), ύφαλοι (1170), αμμοσύρσεις (1110) και πυκνές συγκεντρώσεις θαλάσσιων οργανισμών όπως *Pinna nobilis* και *Charonia tritonis*.

Η περιοχή είναι κρίσιμη για την επιβίωση της Κρισίμως Απειλούμενης Μεσογειακής φώκιας (*Monachus monachus*). Έρευνες (2004-2007) κατέγραψαν 8 σπηλιές κατάλληλες για τις φώκιες, με τρεις από αυτές κατάλληλες για ανάπαυση και αναπαραγωγή. Το 2007 καταγράφηκαν 6 νεογέννητα άτομα του είδους *Monachus monachus*, αριθμός ρεκόρ για την ανατολική Μεσόγειο. Η συγκεκριμένη ΕΖΔ είναι σημαντική για τη διατήρηση του είδους *Monachus monachus*, δεδομένου ότι η τάξη μεγέθους του πληθυσμού της φώκιας που χρησιμοποιεί την περιοχή της Γυάρου είναι 51-100 περίπου άτομα διαφόρων ηλικιών. Η μεγάλη σπουδαιότητα της περιοχής ενισχύεται και από το ρυθμό γεννήσεων που καταγράφηκε στην περιοχή. Συγκεκριμένα, την περίοδο 2011-2017, στο πλαίσιο του προγράμματος LIFE CYCLADES (LIFE12 NAT/GR/000688), καταγράφηκε μέσος όρος 9,3 γεννήσεων ανά έτος (ΜΟm, 2018).

Σύμφωνα με το Εθνικό Σχέδιο Δράσης για τη Μεσογειακή Φώκια (*Monachus monachus*) (ΦΕΚ 5100/Β'/09-09-2024), την περίοδο 2020-2023 σε 5 περιοχές δειγματοληψίας προσδιορίστηκε η αφθονία του είδους μέσω της συνδυαστικής χρήσης δεδομένων. Με βάση την αναφερόμενη έρευνα για την ΕΖΔ GR4220033: Νήσος Γυάρος και Θαλάσσια Ζώνη, η οποία σημειώνεται ως πολύ σημαντική για την αναπαραγωγή του είδους περιοχή, υπολογίστηκαν < 60 ενήλικα άτομα και 21 νεογέννητα.

Η χαμηλή ανθρώπινη δραστηριότητα έχει βοηθήσει την επιστροφή της φώκιας σε ανοιχτές παραλίες για ανάπαυση και αναπαραγωγή, μια αυθεντική συμπεριφορά σπάνια παρατηρούμενη σήμερα.

Η ποιότητα των χερσαίων και θαλάσσιων οικοτόπων υποστηρίζει μεγάλο πληθυσμό του είδους *Monachus monachus*. Τα λιβάδια Ποσειδωνίας (*Posidonia oceanica*) φιλοξενούν πλούσια ιχθυοπανίδα, ενώ το δίθυρο μαλάκιο Πίννα (*Pinna nobilis*) έχει επίσης καταγραφεί στην περιοχή.

Επίσης, ως σημαντικά είδη ορνιθοπανίδας, για τα οποία η συγκεκριμένη ΖΕΠ είναι σημαντική για τη διατήρησή τους, αξιολογούνται τα εξής:

***Puffinus yelkouan*:** στην περιοχή αναπαράγονται 3.090-7.450 ζευγάρια Μύχου. Αυτό καθιστά τη Γυάρο τη δεύτερη μεγαλύτερη αποικία του είδους παγκόσμια φιλοξενώντας πάνω από 77% του εθνικού πληθυσμού και ένα πολύ σημαντικό ποσοστό του παγκόσμιου πληθυσμού (10-38,4%) (Fric & Portolou, 2016).

***Falco eleonora*:** αποτελεί είδος χαρακτηρισμού της ΖΕΠ, η οποία είναι μία από τις τουλάχιστον οκτώ (8) της περιοχής μελέτης όπου αναπαράγεται και μία από τις 27 του Νοτίου Αιγαίου. Επιπλέον, ο αριθμός των αναπαραγόμενων ζευγαριών (217) (Catsadorakis, G., 2015) αποτελεί ποσοστό κατά μ.ο. 14% του πληθυσμού του είδους στις Δυτικές Κυκλάδες (1525-1555 ζευγάρια), 5% του Νοτίου Αιγαίου (4572-4732 ζευγάρια) και 2% του εθνικού αναπαραγόμενου πληθυσμού.

***Aquila fasciata*:** η συγκεκριμένη ΖΕΠ είναι μία από τις πέντε της περιοχής μελέτης όπου αναπαράγεται και μία από τις 16 του Νοτίου Αιγαίου. Επιπλέον, ο αριθμός των αναπαραγόμενων ζευγαριών (1) αποτελεί ποσοστό κατά μ.ο. 11% του πληθυσμού του είδους στην περιοχή μελέτης (9-10 ζευγάρια), 3% του Νοτίου Αιγαίου (32-41 ζευγάρια) και 1% του εθνικού αναπαραγόμενου πληθυσμού.

***Buteo rufinus*:** η συγκεκριμένη ΖΕΠ είναι μία από τις τουλάχιστον πέντε της περιοχής μελέτης όπου αναπαράγεται και μία από τις 23 του Νοτίου Αιγαίου. Επιπλέον, ο αριθμός των αναπαραγόμενων ζευγαριών (1-2) αποτελεί ποσοστό κατά μ.ο. 19% του πληθυσμού του είδους στην περιοχή μελέτης (6-10 ζευγάρια), 4% του Νοτίου Αιγαίου (37-41 ζευγάρια) και 1% του εθνικού αναπαραγόμενου πληθυσμού.

***Phalacrocorax aristotelis*:** η συγκεκριμένη ΖΕΠ είναι μία από τις τουλάχιστον οκτώ θέσεις της περιοχής μελέτης όπου αναπαράγεται και μία από τις 30 του Νοτίου Αιγαίου. Επιπλέον, ο αριθμός των αναπαραγόμενων ζευγαριών (10-20) αποτελεί ποσοστό κατά μ.ο. 6% του πληθυσμού του είδους στην περιοχή μελέτης (247-294 ζευγάρια), 2% του Νοτίου Αιγαίου (704-796 ζευγάρια) και 1% του εθνικού αναπαραγόμενου πληθυσμού.

***Calonectris diomedea*:** η συγκεκριμένη ΖΕΠ είναι μία από τις πέντε της περιοχής μελέτης όπου αναπαράγεται και μία από τις 11 του Νοτίου Αιγαίου. Επιπλέον, ο αριθμός των αναπαραγόμενων ζευγαριών (2-5) αποτελεί ποσοστό 1% του πληθυσμού του είδους στην περιοχή μελέτης (360-520 ζευγάρια) και λιγότερο από 1% του Νοτίου Αιγαίου (1.400-1.905 ζευγάρια) και του εθνικού αναπαραγόμενου πληθυσμού.

***Larus audouinii*:** δεν υπάρχουν επαρκή δεδομένα για τον αναπαραγωγικό πληθυσμό ή την παρουσία του είδους στη ΖΕΠ.

***Hydrobates pelagicus*:** δεν υπάρχουν επαρκή δεδομένα για τον αναπαραγωγικό πληθυσμό ή την παρουσία του είδους στη ΖΕΠ.

Μεταναστευτικά είδη: *Apus (Tachymarptis) melba*, *Apus apus*, *Buteo buteo*, *Emberiza caesia*, *Hirundo rustica*, *Ardea cinerea*, *Accipiter nisus*, *Falco peregrinus*,

Caprimulgus europaeus, *Ptyonoprogne rupestris*, *Anthus pratensis*, *Phoenicurus ochruros*, *Sacixola torquata*, *Sylvia curruca*, *Oenanthe Oenanthe*.

2.4 Μεθοδολογική Προσέγγιση Καθορισμού Ζωνών Προστατευόμενων Περιοχών στη Γυάρο

Η μεθοδολογία καθορισμού των ζωνών προστασίας στη Γυάρο βασίζεται στην αξιολόγηση των τύπων οικοτόπων, των Οικοσυστημικών Χωρικών Ενοτήτων (ΟΧΕ) των ειδών και των ενδιαιτημάτων της ορνιθοπανίδας, λαμβάνοντας υπόψη τις διατάξεις του Ν. 4685/2020. Η διαδικασία περιλαμβάνει τρία στάδια: (1) αξιολόγηση των προστατευόμενων στοιχείων, (2) καθορισμό των σημαντικών περιοχών και (3) χαρακτηρισμό των ζωνών προστασίας.

Για την ιεράρχηση των προστατευόμενων περιοχών, χρησιμοποιήθηκαν κριτήρια θεσμικής και διαχειριστικής προτεραιοποίησης, με έμφαση στα είδη και τους οικοτόπους υψηλής οικολογικής αξίας. Η βαθμολόγηση έγινε με βάση τη σπανιότητα, τη γεωγραφική εξάπλωση και τη σημασία κάθε στοιχείου για τη βιοποικιλότητα της περιοχής. Οι περιοχές ταξινομήθηκαν σε τέσσερις βασικές ζώνες προστασίας:

- Ζώνη Απόλυτης Προστασίας της Φύσης (ΖΑΠΦ): Περιλαμβάνει τις πλέον ευαίσθητες περιοχές, όπως κρίσιμα ενδιαιτήματα αναπαραγωγής και ξεκούρασης της Μεσογειακής φώκιας (*Monachus monachus*) και του Μύχου (*Puffinus yelkouan*) και θαλάσσια λιβάδια Ποσειδωνίας (*Posidonia oceanica*). Στη ζώνη αυτή απαγορεύεται κάθε δραστηριότητα που μπορεί να επηρεάσει τη φυσική κατάσταση των οικοσυστημάτων.
- Ζώνη Προστασίας της Φύσης (ΖΠΦ): Καλύπτει περιοχές με υψηλή οικολογική αξία, όπου επιτρέπονται μόνο ήπιες δραστηριότητες, όπως η επιστημονική έρευνα και η ελεγχόμενη παρατήρηση της φύσης. Στόχος είναι η διατήρηση της βιοποικιλότητας, με αυστηρούς κανόνες χρήσης.
- Ζώνη Διατήρησης Οικοτόπων και Ειδών (ΖΔΟΕ): Είναι εκτάσεις που διαχειρίζονται για τη διασφάλιση της διατήρησης των προστατευτέων αντικειμένων (οικοτόπων και ειδών κοινοτικής ή/και εθνικής σημασίας). Στις ζώνες αυτές απαγορεύονται ή περιορίζονται δραστηριότητες που ενδέχεται να υποβαθμίσουν την κατάσταση διατήρησης των προστατευόμενων αντικειμένων σε εθνικό επίπεδο. Επιτρέπονται μόνο ειδικές χρήσεις, σύμφωνα με το άρθρο 14γ του Π.Δ. 59/2018, οι οποίες καθορίζονται βάσει περιβαλλοντικής μελέτης για κάθε περιοχή.
- Ζώνη Βιώσιμης Διαχείρισης Φυσικών Πόρων (ΖΒΔΦΠ): Στην κατηγορία αυτή εντάσσονται περιοχές όπου μπορούν να πραγματοποιούνται περιορισμένες ανθρώπινες δραστηριότητες

Το αποτέλεσμα της παραπάνω διαδικασίας είναι η δημιουργία χάρτη σημαντικότητας περιοχών, για το νησί της Γυάρου και τις γύρω νησίδες, ο οποίος καθοδηγεί τη θεσμοθέτηση των ζωνών προστασίας και διαμορφώνει το πλαίσιο διαχείρισης της περιοχής, με στόχο τη διατήρηση της φυσικής κληρονομιάς της Γυάρου και τη διασφάλιση της αειφορίας.

2.5 Πιέσεις / απειλές

Οι κυριότερες απειλές για το προστατευόμενο αντικείμενο περιλαμβάνουν:

- Την εγκατάσταση του Αιολικών Πάρκων (D01), που επηρεάζει εκτάσεις και ενδιαίτηματα χερσαίων ειδών, φυτών (π.χ. *Fritillaria obliqua* subsp. *tuntasia*) και ορνιθοπανίδας.
- Την ανισοκατανομή της βόσκησης (A10) στους τύπους οικοτόπων 6220*, 1410 και 3290.
- Τη ρύπανση από απόβλητα παλαιών κατοικιών (J04) στον τύπο οικοτόπου 1410.
- Τις αλλαγές στη βλάστηση λόγω μείωσης οχλήσεων (L02, L06) στους τύπους οικοτόπων 9320 και 6220*.
- Την απώλεια ενδιαιτημάτων του είδους *Hierophis viridiflavus* λόγω αλλαγών στις χρήσεις γης (F01).

Για τους θαλάσσιους τύπους οικοτόπων (1120*, 1170, 8330), οι βασικές απειλές περιλαμβάνουν:

- Την ανεξέλεγκτη αγκυροβόληση (E03) και την αλιεία (G01).
- Τη ρύπανση από απόβλητα (F09, F12) και μεταφορικές δραστηριότητες (E07).
- Την εισβολή ξενικών ειδών (I01) και την παρουσία προβληματικών ιθαγενών ειδών (I04).
- Την κλιματική αλλαγή (N01, N04, N05) και τη ρύπανση των υδάτων (J01).
- Για τον τύπο οικοτόπου 8330, καταγράφεται επίσης η όχληση από καταδύσεις (F07).

Τα θαλάσσια θηλαστικά (*Monachus monachus*, *Tursiops truncatus*) και η ορνιθοπανίδα απειλούνται από παράνομη θανάτωση, τυχαία εμπλοκή σε αλιευτικά εργαλεία (G10, G12) και δραστηριότητες αναψυχής (F07). Το μαλάκιο *Pinna nobilis* αντιμετωπίζει υψηλή θνησιμότητα λόγω ασθένειας (I05), καθώς και επιπτώσεις από ξενικά είδη (I01), παράνομη αλιεία (G11), ρύπανση (J02) και την κλιματική αλλαγή (N01, N04, N05, N06, N07).

2.6 Οριοθέτηση και καθορισμός ζωνών προστασίας και χρήσεων γης της Περιοχή Προστασίας της Βιοποικιλότητας Νήσου Γυάρου ΠΠΒ-04

Στην παρούσα ενότητα περιγράφεται το αποτέλεσμα της διάκρισης των ζωνών προστασίας και του χαρακτηρισμού τους στην προστατευόμενη περιοχή του Δικτύου Natura του νησιού Γυάρου, καθώς και των γύρω ακατοίκητων νησίδων. Η Περιοχή Προστασίας Βιοποικιλότητας Νήσου Γυάρου ανήκει στην Περιφερειακή Ενότητα Σύρου. Ακολουθεί πίνακας που παρουσιάζει τις ζώνες προστασίας στην ΠΠΒ04 - Νήσος Γυάρου:

Πίνακας 2-2: Ζώνες Προστασίας στην ΠΠΒ της Νήσου Γυάρου (ΠΠΒ – 04)

ΖΩΝΗ	ΟΝΟΜΑΣΙΑ ΖΩΝΗΣ
Ζώνη Απόλυτης Προστασίας της Φύσης	

ΖΩΝΗ	ΟΝΟΜΑΣΙΑ ΖΩΝΗΣ
ΖΑΠΦ-01	Θαλάσσια και παράκτια ζώνη Γυάρου
ΖΑΠΦ-02	Δυτική και βόρεια Γυάρους
ΖΑΠΦ-03	Νησίδα Φούης Γυάρου
Ζώνη Προστασίας της Φύσης	
ΖΠΦ-01	Ανατολική Γυάρους
ΖΠΦ-02	Νησίδα Γλαρονήσι Γυάρου
ΖΠΦ-03	Θαλάσσια περιοχή τροφοληψίας φώκιας και θαλασσοπουλιών Γυάρου
Ζώνη Διατήρησης Οικοτόπων και Ειδών	
ΖΔΟΕ-01	Ευρύτερη θαλάσσια περιοχή Γυάρου
Ζώνη Βιώσιμης Διατήρησης Φυσικών Πόρων	
ΖΒΔΦΠ-01	Ιστορικός Τόπος Γυάρου

Ειδικότερα, οι ζώνες προστασίας ορίζονται ως εξής, όπως απεικονίζεται στον συνημμένο χάρτη ζωνοποίησης:

- **ΖΑΠΦ-01.** Η ζώνη περιλαμβάνει ένα πολύγωνο με ονομασία «Θαλάσσια και παράκτια ζώνη Γυάρου» που αντιστοιχεί στη θαλάσσια περιοχή αναπαραγωγής και τροφοληψίας της Μεσογειακής φώκιας *Monachus monachus*, η οποία αφορά τη θαλάσσια περιοχή από την ακτή έως τα 0,25 ν.μ.
- **ΖΑΠΦ-02.** Η ζώνη συγκροτείται από ένα πολύγωνο με ονομασία «Δυτική και βόρεια Γυάρους», που αντιστοιχεί στη χερσαία περιοχή αναπαραγωγής και ξεκούρασης της Μεσογειακής φώκιας (*Monachus monachus*) και του Μύχου (*Puffinus yelkouan*). Το πολύγωνο αντιστοιχεί στη δυτική και βόρεια Γυάρου.
- **ΖΑΠΦ-03.** Η ζώνη συγκροτείται από δύο ενωμένα πολύγωνα με ονομασία «Νησίδα Φούης Γυάρου», η οποία αφορά τη νησίδα Φούης, απέναντι από το δυτικό ακρωτήριο της Γυάρου, καθώς και μια άλλη μικρότερη νησίδα στη νοτιοδυτική ακτή της Γυάρου. Οι νησίδες αποτελούν περιοχές αναπαραγωγής και ξεκούρασης της Μεσογειακής φώκιας (*Monachus monachus*) και του Μύχου (*Puffinus yelkouan*).
- **ΖΠΦ-01.** Η ζώνη περιλαμβάνει ένα πολύγωνο με ονομασία «Ανατολική Γυάρους», στην ανατολική πλευρά του νησιού.
- **ΖΠΦ-02.** Η ζώνη περιλαμβάνει ένα πολύγωνο με ονομασία «Νησίδα Γλαρονήσι Γυάρου», στην νοτιοανατολική πλευρά του νησιού.
- **ΖΠΦ-03.** Η ζώνη περιλαμβάνει ένα πολύγωνο με ονομασία «Θαλάσσια Περιοχή τροφοληψίας φώκιας και θαλασσοπουλιών Γυάρου», στην νοτιοανατολική πλευρά του νησιού, το οποίο αφορά τη θαλάσσια περιοχή από το 0,25 νμ έως το 1,5 νμ.
- **ΖΔΟΕ-01.** Η ζώνη περιλαμβάνει ένα πολύγωνο με ονομασία «Ευρύτερη θαλάσσια περιοχή Γυάρου», η οποία αντιστοιχεί στην εξωτερική θαλάσσια έκταση της περιοχής του Δικτύου Natura 2000 με κωδικό GR4220033 της

Γυάρου, ανάμεσα στο 1,5 ν.μ. από την ακτή και τα 3 ν.μ. από την ακτή.

- **ΖΒΔΦΠ-01.** Η ζώνη περιλαμβάνει 10 ενωμένα πολύγωνα με ονομασία «Ιστορικός Τόπος Γυάρου» και αφορά το τμήμα με τα ιστορικά κτίρια των φυλακών, το οποίο έχει χαρακτηριστεί Ιστορικός Τόπος, ήδη από το 2002, στην ανατολική ακτή της Γυάρου.

2.7 Προτεινόμενες επιτρεπόμενες χρήσεις στην Περιοχή Προστασίας Βιοποικιλότητας Νήσου Γυάρου (ΠΠΒ-04)

Στις **Ζώνες Απολύτου Προστασία της Φύσης (ΖΑΠΦ)** του νησιού Γυάρου, επιτρέπονται μόνο συγκεκριμένες χρήσεις που συνάδουν με τη διαχείριση και προστασία των οικοσυστημάτων. Για τη ΖΑΠΦ-01 επιτρέπεται μόνο η επιστημονική έρευνα, καθώς η ζώνη αυτή είναι ιδιαίτερα κρίσιμη για την αναπαραγωγή και τροφοληψία της Μεσογειακής φώκιας (*Monachus monachus*) και του Μύχου (*Puffinus yelkouan*). Για τη ΖΑΠΦ-02 (δυτική και βόρεια Γυάρου), επιτρέπεται η επιστημονική έρευνα, η χρήση μονοπατιών πεζών για την προστασία του περιβάλλοντος, και η κατασκευή φάρων. Στη ΖΑΠΦ-03 (Νησίδα Φούης), επιτρέπεται επίσης η επιστημονική έρευνα και η χρήση μονοπατιών, καθώς και η συντήρηση/ επισκευή υφιστάμενων θρησκευτικών χώρων. Η ζώνη αυτή είναι ζωτικής σημασίας για την αναπαραγωγή και τροφοληψία προστατευόμενων πουλιών, όπως ο Μαυροπετρίτης και ο Θαλασσοκόρακας, και στόχος είναι η αποφυγή όχλησης και ανθρωπογενών απειλών.

Στις **Ζώνες Προστασίας της Φύσης (ΖΠΦ)** επιτρέπονται μόνο συγκεκριμένες χρήσεις, οι οποίες εξειδικεύονται για την προστασία της βιοποικιλότητας και τη διατήρηση της ιστορικής και πολιτιστικής κληρονομιάς. Ο κύριος σκοπός αυτών των περιοχών είναι να διατηρηθούν οι φυσικοί πόροι και τα οικοσυστήματα ανέπαφα, ενώ ταυτόχρονα να προστατευτούν και τα πολιτιστικά μνημεία και οι παραδόσεις της περιοχής. Οι χρήσεις που επιτρέπονται συνήθως περιλαμβάνουν την έρευνα, τη φύλαξη, τη διαχείριση του φυσικού περιβάλλοντος και διατήρηση του τοπίου και την ήπια τουριστική δραστηριότητα, πάντα με την προϋπόθεση ότι δεν θα επηρεάζουν αρνητικά τη φυσική ή πολιτιστική κληρονομιά. Αυτό μπορεί να περιλαμβάνει δραστηριότητες όπως πεζοπορία, παρατήρηση της φύσης ή και εκπαιδευτικά προγράμματα που βοηθούν στην ευαισθητοποίηση του κοινού για την προστασία των περιοχών αυτών.

Η **ΖΔΟΕ-01** περιλαμβάνει την ευρύτερη θαλάσσια περιοχή γύρω από τη νήσο Γυάρο, εξαιρώντας τα λιβάδια ποσειδωνίας. Επίσης, επιτρέπεται η ήπια θαλάσσια αναψυχή (κολύμβηση, ιστιοσανίδα, καταδύσεις), η συντήρηση υφιστάμενων λιμενικών υποδομών, καθώς και η αγκυροβολία μόνο των σκαφών που σχετίζονται με δράσεις επιστημονικής έρευνας, σε ειδικά τοποθετημένα αγκυροβόλια.

Επιτρέπεται η διέλευση σκαφών με σκοπό:

- i) την επίσκεψη και ξενάγηση επισκεπτών, μόνο κατά τη διάρκεια της ημέρας, με σκοπό την περιβαλλοντική εκπαίδευση, την παρατήρηση της φύσης και την αναψυχή,
- ii) εργασίες συντήρησης και αποκατάστασης των υφιστάμενων κτισμάτων καθώς και των υφιστάμενων μονοπατιών.

Η αλιεία απαγορεύεται στην περιοχή για την προστασία της βιοποικιλότητας, ειδικά για τη ψωκία και τα θαλασσοπούλια που ζουν εκεί.

Τέλος, στη **ΖΒΔΦΠ-01** επιτρέπονται ειδικές χρήσεις όπως η κατασκευή βοηθητικών κτιρίων για λόγους εργασίας, φύλαξης, έρευνας και προστασίας, καθώς και η συντήρηση των υφιστάμενων θρησκευτικών χώρων. Επιτρέπεται η ανάπτυξη πολιτιστικών εγκαταστάσεων, καθώς και η χρήση λιμενικών ζωνών για επιστημονική έρευνα και διαχείριση του χώρου. Η πρόσβαση στο νησί και η επίσκεψη του ιστορικού χώρου θα πραγματοποιείται με οργανωμένο τρόπο, σύμφωνα με το Σχέδιο Διαχείρισης.

Φύλλα των ζωνών προστασίας («ζωνόφυλλα») όπου παρουσιάζονται συγκεντρωτικά οι επιτρεπόμενες χρήσεις ανά πολύγωνο ζώνης προστασίας, επισυνάπτονται στο παρόν.

2.8 Σχέδιο Διαχείρισης

Στη Νήσο Γυάρο, στην Περιοχή Προστασίας της Βιοποικιλότητας (ΠΠΒ-04), δεν προβλέπονται οικονομικές ανθρωπογενείς δραστηριότητες. Η περιοχή φιλοξενεί **τύπους οικοτόπων προτεραιότητας** της Οδηγίας 92/43/ΕΟΚ, όπως ψευδοστέπες με αγρωστώδη (**6220***) και μεσογειακά εποχικά τέλματα (**3170***), καθώς και το σημαντικό υποείδος χλωρίδας *Fritillaria obliqua subsp. tuntasia*.

Στη χερσαία πανίδα, περιλαμβάνεται το σημαντικό είδος ερπετοπανίδας, το ενδημικό Μαύρο Φίδι της Γυάρου (*Hierophis viridiflavus*), ενώ το νησί και οι γύρω νησίδες αποτελούν σημαντική περιοχή αναπαραγωγής για διάφορα είδη ορνιθοπανίδας (*Falco eleonora*, *Aquila fasciata*, *Buteo rufinus*, *Calonectris diomedea*, *Phalacrocorax aristotelis*, *Larus audouinii*), με τον Μύχο (*Puffinus yelkouan*) να έχει τη δεύτερη μεγαλύτερη αναπαραγωγική αποικία παγκοσμίως.

Στη θαλάσσια περιοχή, εντοπίζονται οικοτόποι με *Posidonia* (**1120***), ύφαλοι (**1170**) και θαλάσσια σπήλαια (**8330**), τα οποία είναι κρίσιμα για την αναπαραγωγή της Μεσογειακής ψωκίας *Monachus monachus* και άλλων ειδών θαλάσσιας πανίδας. Οι στόχοι διαχείρισης περιλαμβάνουν την προστασία αυτών των ειδών και οικοτόπων, καθώς και τη διαχείριση των πιέσεων και απειλών που αντιμετωπίζουν.

Φύλλα των μέτρων διαχείρισης («μετρόφυλλα»), όπου παρουσιάζονται συγκεντρωτικά τα μέτρα διαχείρισης, επισυνάπτονται στο παρόν.

2.9 Σχέδιο Δράσης για την εφαρμογή των μέτρων διαχείρισης

Προτείνεται Πρόγραμμα Παρακολούθησης, το οποίο περιλαμβάνει:

- α) Πρόγραμμα Παρακολούθησης Προστατευτέου Αντικειμένου και
  - β) Παρακολούθηση και αξιολόγηση της αποτελεσματικότητας του Σχεδίου Διαχείρισης
- Αναθεώρηση και επικαιροποίηση του Σχεδίου Δράσης δύναται να πραγματοποιηθεί εντός του χρονικού διαστήματος υλοποίησής του (5 έτη). Διαφοροποιήσεις στα προτεινόμενα μέτρα ή εφαρμογή νέων μέτρων και δράσεων είναι δυνατό να

προκύψουν κατά τη μεσοπρόθεσμη αξιολόγησή του, σε περίπτωση αλλαγών στα δεδομένα ή για λόγους ανωτέρας βίας.

2.10 Μέτρα οργάνωσης και λειτουργίας της προστατευόμενης περιοχής

Σύμφωνα με τη Μελέτη 8α, η διαχείριση της προστατευόμενης περιοχής της Γυάρου εντάσσεται στο νέο σύστημα του Οργανισμού Φυσικού Περιβάλλοντος και Κλιματικής Αλλαγής (Ο.ΦΥ.ΠΕ.Κ.Α.), ο οποίος αποτελεί ΝΠΙΔ υπαγόμενο στο Υπουργείο Περιβάλλοντος και Ενέργειας (ΥΠΕΝ) και συντονίζει τη διαχείριση και προστασία των περιοχών Natura 2000. Η περιοχή υπάγεται στη Μονάδα Διαχείρισης Προστατευόμενων Περιοχών Κεντρικού Αιγαίου, με στόχο την αειφόρο ανάπτυξη και τη μείωση των επιπτώσεων της κλιματικής αλλαγής.

Κατόπιν των ανωτέρω, εισηγούμαστε την Έγκριση μέρους της Ειδικής Περιβαλλοντικής Μελέτης «Περιοχές Natura 2000 της Περιφέρειας Νοτίου Αιγαίου» (**Ομάδα 8α**) που αφορά στην περιοχή ΕΖΔ/ΖΕΠ με κωδικό GR4220033 «Νήσος Γυάρος και Θαλάσσια Ζώνη» ως «Περιοχή Προστασίας της Βιοποικιλότητας Νήσου Γυάρου», η οποία περιλαμβάνει το νησί της Γυάρου μαζί με δύο μικρές νησίδες που ανήκει στην Περιφερειακή Ενότητα Σύρου.

Η Αναπληρώτρια Προϊσταμένη του Τμήματος Προστατευόμενων Περιοχών

Κωνσταντίνα Μασίκα

ΣΥΝΗΜΜΕΝΑ:

- α) Χάρτες Ζωνοποίησης
- β) Αρχεία Ζωνόφυλλων και χρήσεων γης
- γ) Αρχεία Μετρόφυλλων
- δ) Τεύχη κεφαλαίων

Κοιν :

1. Γραφείο Υπουργού Περιβάλλοντος
2. ENVECO ΑΕ
3. ΥΛΗ-ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗ ΚΑΙ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑ
ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ (Η. ΑΠΟΣΤΟΛΙΔΗΣ – Ν.
ΠΑΓΚΑΣ & ΣΙΑ ΕΕ)
4. ΝCС ΕΠΕ